

Huvudman

Strängnäs kommun
kontaktcenter@strangnas.se

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola Stallarholmsskolan F-6 i Strängnäs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Strängnäs kommun att senast den **2022-11-21** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd samt studiehandledning på modersmål. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Strängnäs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Strängnäs kommun ska vidta följande åtgärder

Garantin för tidiga stödinsatser

1. Se till att en särskild bedömning sker i samråd med specialpedagogisk kompetens när det utifrån användning av nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklassen, nationella bedömningsstödet i årskurs 1 och nationella proven i årskurs 3 finns en indikation på att elever inte kommer att nå kommande kunskapskrav. (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen)

Extra anpassningar och särskilt stöd

2. Se till att de elever som har bedömts vara i behov av extra anpassningar ges detta stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen. (3 kap. 5 § skollagen)
3. Se till att lärare som befarar att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att eleven har getts extra anpassningar, anmäler detta till rektorn. (3 kap. 7 § skollagen)
4. Se till att för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn ska rektorn starta en utredning. Huvudmannen ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden **2022-06-22 till och med 2022-11-15** och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. (3 kap. 7 § skollagen)
5. Se till att vid minst ett tillfälle före den **2022-10-01** informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § och 3 kap. 7 § skollagen)
6. Se till att, om det finns särskilda skäl, fatta beslut om att undervisning ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt tillhör. (3 kap. 9 och 11 §§, 28 kap. 16 §, 29 kap. 10 § skollagen och 33 § förvaltningslagen [2017:900])

Studiehandledning på modersmål

7. Se till att de elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på sitt modersmål ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:1859])

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2022 inlett en tillsyn av Stallarholmsskolan F-6 i Strängnäs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Stallarholmsskolan F-6 följer gällande bestämmelser om garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar och särskilt stöd samt studiehandledning på modersmål.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 2022-05-19 och 2022-05-24. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. betygskataloger.

ger, individuella studieplaner, åtgärdsprogram, förteckning över lärare, ordningsregler, timplan, plan mot kränkande behandling och skolans kvalitetsarbete. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare i årskurs 1-3, elevhälsan och rektorn framgår att kartläggningsmaterialet i förskoleklass, bedömningsstödet i årskurs 1 samt nationella prov i årskurs 3 genomförs. Vidare framgår av intervjun med lärare i årskurs 1-3 och elevhälsan att lärarna gör den särskilda bedömningen på egen hand och identifierar de elever som befaras att inte nå målen. Även av intervjun med rektorn framgår att den särskilda bedömningen genomförs av lärarna på egen hand, både i förskoleklass och i årskurs 1, och att de därefter sätter in extra anpassningar eller anmäler behov av särskilt stöd och att det först efter detta sker ett samråd med specialläraren i elevhälsan. Av intervjun med lärare i årskurs 1-3 och elevhälsan framgår vidare att de elever som befaras att inte nå målen i ämnet svenska bland annat ges stöd av elevhälsans personal men att det är lärarna som ger stöd i ämnet matematik.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. (3 kap. 4 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning enligt 4 §. (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. Av utredningen framgår att skolan genomför det nationella kartläggningsmaterialet, nationella bedömningsstödet och nationella proven, men att

lärarna inte har samråd med personal med specialpedagogisk kompetens när den särskilda bedömningen ska göras av elevers kunskapsutveckling i förskoleklass och årskurs 1. Detta medför att skolan inte lever upp till författningarnas krav om att samråd ska ske tillsammans med specialpedagogisk kompetens.

Extra anpassningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare i årskurs 4-6 framkommer att alla elever som är i behov av extra anpassningar inte får det. Det beror bland annat på hur många vuxna som finns i klassrummet. Lärare uppger bland annat att om det är flera vuxna i klassrummet fungerar det bra men på andra lektioner hinner de inte med att ge elever de extra anpassningar som de ska ha. Även rektorn uppger att hon utifrån lektionsbesök har uppmärksammat att det finns elever som skulle behöva extra anpassningar men som inte får det.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggingsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet. (3 kap. 5 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolan med arbetet kring extra anpassningar. Utredningen visar att vissa lärare inte ger elever som har behov av extra anpassningar, inom ramen för den ordinarie undervisningen, stöd kontinuerligt eller inte alls. Detta innebär att skolan inte lever upp till författningarnas krav och att elever riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som finns.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan av särskilt stöd

Av intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsans personal och av inkommen dokumentation framgår att skolan har en rutin som alla ska följa för att göra en anmälan

om särskilt stöd. Elevhälsans representanter och rektorn anger att både mentorer och klasslärare ska boka en tid med elevhälsan och rektorn i det digitala system som skolan använder och att elevhälsan och rektorn sedan har avsatta möten varannan vecka där personalen kan lyfta sina elevärenden och de elever som kan ha ett behov av särskilt stöd. Rektorn uppger att kommunen har tagit fram en blankett om anmälan av särskilt stöd och att skolan nu använder den sedan den 1 april 2022. Blanketten fylls i under mötet när alla träffas och där ska det framgå vilka elever som anmäls för särskilt stöd och vilka behov de har, därefter startas en utredning av särskilt stöd om de kommer fram till att eleven behöver utredas för det under själva mötet. Av intervjuer med lärare framkommer dock att elever har anmälts för utredning av särskilt stöd men att de inte utretts för det och att lärare inte anmäler alla elever som har behov av särskilt stöd. En lärare uppger bland annat att hen har anmält tre eller fyra elever för utredning om särskilt stöd, men att hen inte har fått någon återkoppling om dessa elever utan att elevhälsans svar är att hen ska prova flera extra anpassningar istället. En annan lärare uppger att hen också har anmält flera elever till elevhälsan som hen anser bör utredas för särskilt stöd men att inget har hänt efter det. Lärare i en årskurs berättar att det finns två elever i en klass som har varit anmälda för utredning av särskilt stöd sedan föregående årskurs men som inte utretts för särskilt stöd. Lärare uppger vidare att det även händer att de inte anmäler elever för särskilt stöd utan istället kontaktar de olika kompetenserna inom elevhälsan direkt. Även personal från elevhälsan bekräftar att de kan börja göra stödinsatser för elever utan att en anmälan om särskilt stöd har gjorts. I intervjuer med lärare framkommer vidare att rutinen kring särskilt stöd inte fungerar på skolan och att det beror på att de har haft rektorsbyte, det har varit en pandemi och att personal i elevhälsan har varit sjuka. Det framkommer också att mötena som elevhälsan och rektorn har varannan vecka krockar schematekniskt för vissa lärare vilket gör att de inte kan närvara.

Elever undervisas i särskild undervisningsgrupp eller har enskild undervisning trots att rektorn inte har fattat beslut om detta

Av intervjun med rektorn, lärare i årskurs 1-3 och elevhälsan framkommer att specialläraren som arbetar mot lågstadiet tar ut elever från lektioner för att träna bokstavsinlärning och språkljud i ämnet svenska och att det har pågått under en längre tidsperiod. Rektorn anger att det har pågått sedan vårterminens start och att eleverna borde ha särskilt stöd och upprättade åtgärdsprogram. Även specialläraren bekräftar att hen tar ut en elevgrupp i lågstadiet för lästräning i ämnet svenska och att dessa elever borde ha särskilt stöd och upprättade åtgärdsprogram men att insatsen inte har pågått längre än tre månader. Specialläraren uppger vidare att hen också tar ut elever enskilt från lektionerna i lågstadiet för att hjälpa dem i ämnet svenska, men att de kan gå miste om undervisningstid då hen hjälper dem i ämnet svenska men de kan ha undervisning i annat ämne när hen träffar dem. Vid en genomgång av skolans åtgärdsprogram framgår att en elev har ett upprättat åtgärdsprogram som innebär att eleven ska ha enskild undervisning.

Utredningen visar vidare att det finns flera elever i mellanstadiet som ges undervisning i vissa ämnen i en särskild undervisningsgrupp, men som inte har ett upprättat

åtgärdsprogram. Av intervjun med elevhälsan, lärare i årskurs 4-6 och rektorn framgår att specialläraren som arbetar mot mellanstadiet tar ut fyra elever i en av årskurserna och ger dem undervisning i en särskild undervisningsgrupp utanför klassrummet. En lärare uppger att specialläraren är schemalagd i hans klass när eleverna har kärnämnen och att specialläraren då undervisar eleverna i en särskild undervisningsgrupp. Detta bekräftas av specialläraren som anger att det är i ämnet engelska som hen tar ut elever ur klassrummet och undervisar dem i särskild undervisningsgrupp. Rektorn anger vidare att det är fyra elever det handlar om som går i samma årskurs i mellanstadiet och att dessa elever borde ha särskilt stöd och upprättade åtgärdsprogram då insatsen är under längre tid. Vid genomgång av de aktuella åtgärdsprogram som skolan har och som har begärts in framgår att det är en av dessa fyra elever som har ett beslut om undervisning i särskild undervisningsgrupp och upprättat åtgärdsprogram. Övriga elever saknar åtgärdsprogram och beslut om undervisning i särskild undervisningsgrupp.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. Bestämmelserna i första-tredje styckena och i 9-12 §§ ska inte tillämpas, om en elevs stödbehov bedöms kunna tillgodoses genom en åtgärd till stöd för nyanlända och andra elever vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §. (3 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §, i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller i form av anpassad studiegång enligt 12 §. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn

eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan eller sameskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. (3 kap. 11 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att beslut av en rektor får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd i fråga om 1. åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 §, 2. särskilt stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt enligt 3 kap. 11 §, eller 3. anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §. (28 kap. 16 § första stycket skollagen)

Av skollagen framgår vidare att i ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt denna lag hos en kommun, en region eller en enskild huvudman tillämpas bland annat 33 § förvaltningslagen (2017:900) om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till. (29 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att elever som har extra anpassningar inte ges detta stöd av lärare i den omfattning de har behov av. Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i skolans arbete när det gäller att anmäla och skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd då extra anpassningar inte är tillräckliga. Tillsynen visar att det finns elever som inte har anmälts och utretts för behov av särskilt stöd trots att ett sådant behov anses föreligga. Om en elevs behov inte utreds alls eller inte utreds skyndsamt, riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stödet som eleven har rätt till. Utan en utredning är det också svårt för lärare, elevhälsans personal och rektorn att veta att eventuella insatser som sätts in motsvarar elevens behov.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns flera elever som undervisas i särskild undervisningsgrupp eller har enskild undervisning trots att rektorn inte har fattat beslut om detta.

Studiehandledning på modersmål

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjun med rektorn och elevhälsan framgår att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmål. En elev hade studiehandledning på modersmålet thai föregående läsår, men har under det innevarande läsåret inte haft studiehandledning alls trots att behovet kvarstår. Rektorn uppger att hon inte vet om det gjorts någon ny ansökan om behovet av studiehandledare. Ytterligare en elev som nyligen börjat på skolan har behov av studiehandledning, men inte heller denna elev får det behovet tillgodosett. Anledningen till att studiehandledning inte ges är att skolan och huvudmannen inte lyckats rekrytera studiehandledare på de

modersmål som efterfrågas. Av inkomna kompletteringar från huvudmannen framgår vidare att Strängnäs kommun vid flera tillfällen under läsåret har annonserat i försök att rekrytera studiehandledare i språket thai men inte lyckats då det inte har varit några sökande. Huvudmannen beskriver vidare att de har ett pågående arbete tillsammans med samordnaren på kommunens Språkenhet med att se över om de kan använda sig av digitala tjänster eller samverka med andra närliggande kommuner.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med studiehandledning på modersmålet. Tillsynen visar att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmål, bland annat i språket thai men att eleverna inte ges sådant stöd. Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. För den enskilde eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att nå kunskapskraven som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte erbjuds studiehandledning innebär därmed att alla elever inte ges samma möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Strängnäs kommuns verksamhet vid Stallarholmsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller arbetet med garantin för tidiga stödinsatser, extra anpassningar, särskilt stöd och studiehandledning på modersmålet. Det finns därför skäl att förelägga Strängnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Allan Westerdahl

Beslutsfattare
Signerat av: Allan Westerdahl

X Åsa Rasmussen

Föredragande
Signerat av: Åsa Rasmussen